

KADIN KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

Kapitalizm sınıflı bir toplum olduğu kadar aynı zamanda cinsiyet ayrımcılığını da körükleyen ve bu alanda da kendisini yeniden üreten bir sistemdir.

Bu nedenle kadınlar;

- Evde, işyerinde, sokakta, tüm ilişki alanlarında ikincil konumdadır. Sistemli bir ezilmeyi ve sömürülmeyi yaşamaktadır.
- Kadının ezilişinin temelinde onun alledeki özel işlevi yatmaktadır. Bu alandaki işlerde kadınlar görevlendirilmiştir. Kadının bu görevi kültür, din, gelenekler, dil, eğitim ve hukuk gibi değerlerle sorgulanmadan benimsemesini sağlanmakta, buna uygun kimlik de içselleştirilmektedir.
- Kadının bu konumu iş yaşamındaki ilişkilerinde ve politika yapma çabasında da onu biçimlendirmektedir. Sendikal mücadeleye katılımında da çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır.

Ev, çocuk, iş gibi çifte mesalye tabi olan kadın üçüncü bir mesai için sendikal mücadele ve kendi haklarının mücadelesi için zaman ve enerji bulamamaktadır.

Cinsiyetçi ideolojinin belirlenimi altındaki değer ve tutumlar, politikanın erkeklere ait bir alan olması, kadınları moral olarak etkilemekte, kadınların politikadan uzak durmalarına neden olmaktadır.

Ayrıca sendikalardaki politika yapma biçimi, zamanı ve mekanı kadınları dışlayıcı biçimdedir. Bu süreç de erkek egemen ideolojiye hizmet etmektedir.

İşkolumuzun yarısını oluşturan kadınların sendikal yaşama bilinçli katılımını sağlamak mücadelemiz açısından çok önemli bir kazanımdır. Bunu için de alternatif programların üretilmesi ve hayata geçirilmesi zorunludur.

Üye olan ve olmayan kadınların konumlarını iyileştirmek ve katılımlarını arttırmak amacı güden genel kurullarda da aldığımız kararlar

gereği olumlu destek politikalarının yaşama geçirilebilmesi için (Kadınların sendikalara hazırlanması anlamında);

- Genel merkez kadın komisyonu çalışmalarına işlerlik kazandırılmaya çalışılmıştır.
- Tüm şubelerde kadın çalışanların sorunları araştırılmış; kadın komisyonlarının kurulup, bunlar arasında düzenli ilişkilerin sağlanması için bir ağ oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kadın komisyonlarının koordineli çalışması açısından düzenli olarak kadın komisyonları faaliyet gösteren şubelerden temsilcilerle toplantılar yapılmış, raporlar alınmıştır.

- KESK Kadın Sekreterliği ile düzenli iletişim kurulmuş, sendikamızın görüş ve önerileri iletilmiş; yapılan toplantılara katılmıştır.

KESK kadın eğitimi sendikamız adına katılımcı gitmiştir.

- Eğitim Enternasyonal ve diğer uluslararası sendikalarla ilişkiye geçilmiştir.

DEK çalışmaları sırasında sendikalardan bilgi istenmiştir.

Norveç'e giden heyete bir rapor hazırlanmıştır. Bu sendikayla ortak eğitim projeleri hazırlanması kararı alınmıştır.

• Eğitim Programları

Kadınların eğitim sorunlarını çözmek amacıyla sorun çözmeye yönelik eğitim programları düzenlenmiştir.

→ İlk eğitim çalışması Eğitim Sekreterliğince düzenlenen "Eğiticilerin Eğitimi" çalışmasının alt başlığı olan "Sendika ve Kadın" konusunu seçen eğiticilerle ve genel merkez kadın komisyonunda çalışan kadınlarla gerçekleştirilmiştir. 18 kadının katıldığı bu çalışmadan amaç; kadınların genel anlamda kadın hareketi hakkında bilgilenmesi, çalışan kadınların konumlarını ve sendikal alandaki durumlarının belirlenmesidir. Özel anlamda ise, eğitim sektöründeki kadınların durum tespitinin yapılarak sorunların çözümüne yönelik nelerin yapılabileceğinin araştırılmasıdır.

Projenin konu başlıkları aşağıdaki gibidir

I. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KADIN HAREKETİ (Haziran 97)

- a. Kadın Sorunu ve Kadın Hareketi: Muazzez Top Öcal, (OLEYİS Danışmanı)
- b. Türkiye'de Kadın Sorunu: Fevziye Sayılan (A.Ü Eğitim F. Halkbilim Ar. G.)

II. ÇALIŞAN KADINLAR VE SENDİKALAR (Ekim 97)

- a. Kapitalizm ve Cinsiyetçilik: Aksu Bora (KASAUM)
- b. Sendikalara Tarihsel Bakış

İşçi sendikaları: Seyhan Erdoğan (Yol-İş Eğitim Uzmanı)

Kamu sendikaları: Hatice Pehlivanoglu (KESK Kadın Sekreteri)

- c. Kadınlar ve Destek Politikaları: Serpil Üşür (A.Ü.S.B.F)

III. EĞİTİMDE KADIN

Bu başlıktaki çalışmalar Demokratik Eğitim Kurultayı (DEK) sürecine kanalize edilmiş, grup çalışmaları yapılarak DEK'e ayrıntılı raporlar sunulmuştur.

→ İkinci eğitim çalışması 22 Nisan-20 Mayıs 98 tarihleri arasında KASAUM ve genel merkez kadın komisyonundan 11 katılımcıyla birlikte Genel Merkez toplantı salonunda 5 beş oturum halinde yapılmıştır.

Bu eğitim çalışmasının konuları da şunlardır:

I. Oturum (22 Nisan 1998): Kadın Grup Çalışması Hangi Kaynaklardan Besleniyor?

II. Oturum (29 Nisan 1998): Kişilerarası İletişim ve Çeşitli İletişim Sorunları.

III. Oturum (6 Mayıs 1998): Eğitim Sen Üyelerine Yönelik Bir Grup Çalışması Nasıl Yapılır?

IV. Oturum (13 Mayıs 1998): Bir Örnek Program Çalışması (Eğitim program taslağı hazırlandı)

V. Oturum (27 Mayıs 1998): Aktif Katılım Teknikleri (Odak grup, yaşam öyküsü, rol oynama teknikleri)

→ “Kadın üyelerin sendikal yaşama her düzeyde etkin katılımını sağlamak ve bunun için aşamalı bir biçimde sendikamız kadın üyelerinde toplumsal cinsiyet sorunlarına duyarlılık geliştirmek ve bu duyarlılığın işkolundaki en geniş kesime olabildiğince yayılması için program planlayıp, yürüten ve sonuçlandıran eğitimciler yetiştirmek” amacıyla bir eğitim çalışması başlatılmıştır.

Bu proje bir yıllık olup proje KASAUM ve genel merkez kadın komisyonu işbirliği ile yürütülecektir.

Bu projenin I. aşaması “Toplumsal Cinsiyet Sorunlarına Duyarlılık” başlığı altında iki gün süreyle Ankara’da 30-31 Mayıs 1998 tarihleri arasında yapılmıştır.

Birinci aşama şubelerden gelen ve genel merkez kadın komisyonu ile birlikte 40 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Projenin ikinci aşaması 21-27 ağustos tarihlerinde atölye çalışmaları biçiminde gerçekleştirilecektir. Üçüncü aşama ise 1 Eylül 98-1 Temmuz 1999 tarihleri arasında önceki aşamalara katılan eğitimcilerin eğitim programlarını şubelerinde düzenlemesi ve sonuçlandırması, genel merkezin destekleyici izlemesi biçiminde yapılacaktır.

Yayın faaliyeti:

- Genel Merkezin düzenli çıkardığı yayın organında kadınların sorunlarının tartışıldığı, önerilerin yer aldığı yazıların düzenli olarak çıkmasına çalışılmıştır.
- 25 Kasım 1997 ve 1998’de Genel Merkez Kadın Komisyonu tarafından “Şiddete Hayır” konulu bildiriler çıkartılmış ve tüm şubelere dağıtılmıştır.
- 8 Mart 1997’de bildiri çıkartılmış,
- 8 Mart 1998’de özel sayı (bülten) hazırlanmış ve şubelere dağıtılmıştır.

Kurultay süreçleri

- DEK sürecinde şube kadın komisyonlarının katkıları ile Genel Merkez Kadın Komisyonu “Kadın ve Eğitim” konulu tebliğ çalışması yapmış ve DEK’e sunmuştur.

Bu rapor çerçevesinde eğitim sektörüyle ilgili sayısal veriler değerlendirilmiş, kitaplardaki cins ayrımcılığına ilişkin ayrıntılı bilgiler çıkarılmış, ders kitapları incelenmiştir. Aynı zamanda eğitim kurumlarında çalışan kadın eğitimcilerle ve kız öğrencilerle yüzyüze sözel iletişim yoluyla görüşmeler yapılmış, görüşleri aynen yazılmıştır.

Yine bu rapor içerisinde "Kadın ve Sendika" başlığı altında sendikalarda "eşit olanak ve uygulama" koşulları yaratmak, bunların çözümüne yönelik yapılar kurmak ve kurulanları güçlendirmek (kadın komisyonları, kadın sekreterliği) sendikal çalışmalarda kadınların konumlarını gözeten mekanları ve saatleri seçmek, çocuk bakımı gibi zorunlulukları göz önüne alarak çocuk odaları oluşturmak gibi ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik olumlu destek politikaları önerilerimiz yer almıştır.

Bütün bu ayrıntılı çalışmalar DEK sürecinde çıkarılan kitapta yer almıştır. Sendika içerisinde kadın çalışmaları açısından yazılı kaynak, veri olması açısından önemlidir.

- Kadınlar arasında bilgi, deneyim aktarımını ve kendilerini ifade etmelerini sağlamaları, kadın sorunlarını açığa çıkarmaları, eylem programları geliştirmeleri açısından önemli gördüğümüz Kadın Kurultayı kendi sendikamız içerisinde hayata geçirilememiştir.

Ancak, KESK Kadın Kurultayı sürecinden gerek kurultay konularının tespitinde gerek organize edilmesinde Genel Merkez Kadın Komisyonu olarak aktif yer alınmıştır.

Kurultay 21-22 Şubat 1998 tarihleri arasında Ankara' da yapılmıştır. Kurultaya üyelerimizce 40 tebliğ sunulmuştur. Ayrıca Genel Merkez Kadın Komisyonu olarak "Kadın Eğitim Çalışanlarının Sorunları" başlığı altında ayrıntılı rapor sunulmuştur.

Kurultay sonrasında oluşturulan sonuç bildirgesinin ilkelerinin sendikamızda uygulanması için ısrarlı olunması kararı alınmıştır. Bunun için kurultay izleme grubu oluşturulmuştur.

Eylemlilikler:

* 25 Ocak 1997 Cumartesi saat 11.00' de 12 Ocak 1997 tarihinde Muş' da KESK' e bağlı sendikalara yapılan saldırıda kadınlara

yönelmiş özel kınama ve tüm kadın gruplarıyla birlikte ortak işler yapmanın basamağı olarak Muş Valiliği'ne ve Muş Emniyet Müdürlüğü'ne telgraf çekme eylemi yapılmıştır.

* 25 Kasım 1997'de Şiddete Hayır Günü ile ilgili Ankara' da tüm sendikaların şube kadın komisyonlarının katılımı ile toplantılar yapılmıştır.

* 25 Kasım ile ilgili şubelerimizde söyleşiler organize edilmiş, merkez komisyon olarak etkinliklere yardımcı olmuştur.

* 8 Martın tatil olması için KESK tarafından düzenlenen imza kampanyasına katılmıştır.

* 8 Mart 1997 'de İstanbul'da "Artık Örgütlü" mitingine aktif katılım sağlanmıştır.

* 8 Mart 1998' de 8 Mart'ın Diyarbakır' da kutlanması kararına aktif katılım sağlanmıştır.

* 8 Mart öncesinde 6 Mart cezaevi ziyaretine ve 7 Mart' da Yüksel Caddesi'nde Kadın Şenliği'ne katılım sağlanmıştır.

* 8 Mart etkinlikleri çerçevesinde şubelerimizin düzenlediği panel, söyleşi, vb.lere Genel Merkez Kadın Komisyonu'ndan katılımlar sağlanmıştır.

Bütün bunlar dışında bundan sonraki süreçte;

- Tüm şubelerimizde kadın komisyonlarımızın kurulması, kurulmuş olanların işlevli hale getirilmesi; tüzük maddeleriyle bu komisyonların kalıcılaştırılması; bu komisyonların birbirleriyle koordineli bir biçimde çalışması için Kadın Sekreterliği oluşturulmasına çalışılması,
- Tüzük ve sendika iç yönetmeliklerinin kadınlar da göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi,
- Kadınlara yönelik eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması, erkek üyelerin erkek egemen kültürden arınması için kadın sorunu konusunda bilinçlenmeleri için ortak eğitim çalışmalarının yapılması.
- Yalnızca kadınlara yönelik düzenli bülten çıkarılması,
- Kadın kurultaylarının düzenli olarak yapılması.

- Sendika Şubelerinde çocuk odaları oluşturmaya çalışılması ve her türlü sendikal faaliyetin, kadınlar da göz önünde bulundurularak düzenlenmesi.
- Emekçi sınıflara yönelen özelleştirme saldırısından öncelikle ve daha çok çalışan kadınların etkileneceği gerçeğinden hareketle kadın üyelerle bu saldırılar karşısında hazırlayacak ve koruyacak önlemleri içeren programların oluşturulması temel hedeflerdendir

Üye olan kadınların yapısal engeller nedeniyle gerekli biçimde temsil edilmesini sağlayan (yani sendikayı kadınlara hazır hale getiren) olumlu ayrımcılık stratejilerinin (en bellirgin örnek yeni 96 şube başkanından yalnızca birinin kadın olması-Hakkari) hayata geçirilememiştir.